

Blodsmitte

Ved mulig blodsmitte ved stikkskade, blodsøl eller bitt er det risiko for overføring av sykdom. Arbeidsmiljøloven pålegger arbeidsgiver å kartlegge, risikovurdere og gjennomføre nødvendige tiltak for å minske helserisiko for arbeidstakerne. Hvis en ansatt er utsatt for helserisiko gjennom blodsmitte, skal arbeidsgiver ha rutine for akutt håndtering av skaden, oppfølging og rapportering.

På de neste sidene i denne PDF-filen finner dere;

- Skjema for stikkskade og mulig blodsmitte.
- Beskrivelse av førstehjelp ved forskjellige hendelser med smitterisiko.
- Sjekkliste ment som et hjelpemiddel for ansatt og leder for å huske tiltak og rapportering etter skade.

Kontakt gjerne Agder Arbeidsmiljø IKS ved behov for bistand etter skade som kan ha medført risiko for smitte.

HMS rådgiver/sykepleier: Laila Venaas

Tlf: 93 49 98 62

Agder Arbeidsmiljø IKS:

Tlf: 37 00 67 80

Ved behov for bistand utenom kontortid
kontakt legevakt tlf: 116 117

SKJEMA FOR STIKKSKADE OG MULIG BLODSMITTE

Fylles ut av den smitteutsatte:		
Navn:	Fødselsnr:	
Adresse:	Tlf.priv:	Tlf.jobb:
Arbeidssted:	Yrke:	
Skadedato:	Klokkeslett:	
Vaksinert mot Hepatitt-B?	Ja	Nei
Hepatitt-B virus serum antistoff målt etter vaksinerings?	Ja	Nei

Type uhell	Årsak til uhell
☐ Stikk, kanyle	☐ Hylse settes på sprøytespiss
☐ Blodsøl på sår eller slimhinner (munn, øyne)	☐ Blodprøve
☐ Kutt (skalpell, glass etc.)	☐ Håndtering av avfall/tøy
☐ Klor	☐ Injeksjon/infusjon
☐ Bitt	☐ Feil/overfylt avfallsboks for sprøytespisser
☐ Annet	☐ Annet

Kort beskrivelse av hendelsen, årsaker eller omstendigheter som førte til stikkskaden:

.....

.....

Smittekilde, initialer:	født:
Hvis mulig sørg for prøver (smittestatus) av smittekilde tas så snart som mulig. Personen må informeres og gi samtykke til prøvetakingen.	

Fylles ut av behandelende lege:			
Legens navn:			
Legen rekvirerer følgende blodprøver så snart som mulig av både smitteutsatt (0 prøve) og smittekilde: HBsAg, Anti-HBs, Anti-HBc-total, Hep-C antistoff, HIV-antistoff			
Tiltak iverksatt:	Ja	Nei	Ikke aktuelt
Prøver tatt av den smitteutsatte (0 prøve)			
Prøver tatt av smittekilde			
Posteksoneringsbehandling HIV vurdert, evt. henvist til medisinsk avd.			
Hepatitt-B vaksine til smitteutsatt			
Hepatitt-B immunoglobulin til smitteutsatt			
Boostrix polio til smitteutsatt kan være aktuelt ved urene sår			
Blodprøver av smitteutsatt etter 6 uker, 3 mnd. og 6 mnd. (fastlege)			
Oppfølgende Hepatitt-B vaksiner (fastlege) etter 1mnd, 2mnd og 12mnd (posteksoneringsprofylakse) Vaksinerne bestilles på blå resept §4			

Kopi av skjema sendes til; Agder Arbeidsmiljø IKS, Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

HMS Rådgiver/sykepleier, Laila Venaas, godkjent av lege, Alexander Nystedt 01.12.2023

Førstehjelp etter stikkskade og mulig blodsmitte

Førstehjelp etter stikkskade og mulig blodsmitte	Skyll rikelig med vann i 10 minutter	Vask godt med såpe og vann	Klem <u>forsiktig</u> rundt stikkstedet for å opprettholde blødning	Desinfiser med spritløsning 70%. La det lufttørke
Stikkskade med spontan blødning		x	x	x
Stikkskade uten spontan blødning		x		x
Blodsøl på egne åpne sår		x		x
Blodsøl i øyne munn og nese	x			
Blodsøl på hel hud		x		

Ved stikk med spontan blødning

- La det blø noen minutter hvis blødningen ikke er for stor, eventuelt klem forsiktig ved/rundt stikkstedet for å få det til å blø litt.
- Vask deretter med rikelig såpe og vann.
- Desinfiser såret med vanlig klorhexidinløsning 1mg/ml, klorhexidinspritløsning 5mg/ml eller vanlig desinfeksjonssprit (etanol 70%).
- Ha desinfeksjonsmiddel i en bolle eller lignende og dypp hele det skadede området i væsken i 5-10 minutter. Hvis ikke det er mulig fukt kompress/fille med desinfeksjonsmiddel og legg på huden i 5-10 min.

Ved stikk uten spontan blødning

- Ikke klem rundt stikkstedet.
- Vask med rikelig såpe og vann.
- Desinfiser så området med desinfeksjonsmiddel som beskrevet ovenfor.

Ved blodsøl i sår

- Vask med øyeblikkelig med rikelig vann.
- Desinfiser så området med desinfeksjonsmiddel som beskrevet ovenfor.

Ved blodsøl i øyne, munn og nese

- Skyll med rikelig vann i minst 10 minutter. Munnen kan også skylles med munnskyllevann, hydrogenperoksid.

SJEKKLISTE ETTER STIKKSKADE OG MULIG BLODSMITTE

Ansattes plikter:	Kommentarer	Ja	Nei	Ikke aktuelt
Utført førstehjelp ved mulig blodsmitte	Se beskrivelse av førstehjelpstiltak under sjekklisten.			
Fylle ut «Skjema for stikkskade og mulig blodsmitte»	Ta med skjema til legen. Ferdig utfylt skjema skal gis til leder.			
Kontakte lege snarest	Fastlege. Legevakt hvis fastlege er stengt			
Bidra til at det blir tatt prøver av smittekilde(smittestatus) hvis mulig.				
Informere leder om hendelsen	Vanligvis første ordinære arbeidsdag. Ved alvorlige hendelser skal leder varsles snarest mulig			
Melde hendelsen i avvikssystemet				
Følge opp videre undersøkelse, blodprøver og vaksineringer etter legens forordning.				
Ta vare på alle originalkvitteringer for utgifter	Kan bli behov for kvitteringer i kontakt med forsikringsselskap og HELFO. Se eget avsnitt under om dekning av utgifter fra HELFO			
Arbeidsgivers plikter:		Ja	Nei	Ikke aktuelt
Melding til Arbeidstilsynet ved alvorlig personskade eller dødsfall	Skal straks meldes til Arbeidstilsynet - tlf: 73199700 og nærmeste politimyndighet tlf: 112 Skjema: https://www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/melde-ulykke/			
Melding til NAV	https://www.nav.no/arbeidsgiver/soknader#yrkes-skade-eller-yrkessykdom-skademelding-til-nav			
Påse at den ansatte utfører sine plikter og bistå den ansatte med dette ved behov				
Melde hendelsen til arbeidsgivers forsikringsselskap.	Melde ifra til arbeidsgivers skadeforsikringsselskap, i tråd med arbeidsgivers retningslinjer.			
Sende «Skjema for stikkskade og mulig blodsmitte»	Skjema sendes til: Agder Arbeidsmiljø IKS, Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal Det anbefales å lagre kopi av skjemaet i ansattes personalmappe.			
Det er anbefalt å sjekke med NAV og arbeidsgivers				

forsikringsselskap om skaden er registrert etter ca 1 mnd.				
Legens oppgaver:		Ja	Nei	Ikke aktuelt
Ta 0 prøver av smitteutsatt				
Rekvirere prøver av smittekilde hvis mulig				
Medisinsk behandling	Vurder behov for og evt. henvise til medisinsk avd. for posteksponeringsbehandling HIV			
	Vurder behov for og evt. gi Hepatitt-B immunglobulin (blå resept §4)			
	Vurder behov for og evt. gi Hepatitt-B vaksine (blå resept §4)			
	Vurder behov for og evt. gi Boostrix polio vaksine. Kan være aktuelt ved urent sår (blå resept §4)			
Fastlege, fullføre Hepatitt-B vaksinerings posteksponeringsprofylakse	Etter 1mnd, 2mnd og 12mnd (blå resept §4)			
Fastlege, oppfølgende blodprøver av smitteutsatt	Etter 6 uker, 3 mnd. og 6 mnd.			
Bedriftshelsetjenesten Agder Arbeidsmiljø IKS sitt ansvar:		Ja	Nei	Ikke aktuelt
Bistå med rådgivning ved behov	Tlf: 93 49 98 62 (sykepleier) 37 00 67 80 (sentralbord)			
Skal kontakte ansatt når «Skjema for stikkskade og mulig blodsmitte» er mottatt.	Sjekke ut med den ansatte at han/hun blir fulgt opp av lege evt. bistå med oppfølging.			
Lagre «Skjema for stikkskade og mulig blodsmitte» i ansattes journal hos bedriftshelsetjenesten				

Utgifter til medisiner, vaksiner, egenandeler og annet i forbindelse med stikkskade eller blodsmitte:

Utgifter til legekonsultasjon, vaksiner eller annen behandling som er nødvendig etter skade under arbeid dekkes av folketrygden. Hvis den smitteutsatte blir påført utgifter i forbindelse med skaden er det viktig å ta vare på alle originalkvitteringer. Når yrkesskaden er godkjent av NAV kan det settes fram krav om tilbakebetaling av utgifter til behandling.

Det må da legges ved:

- originale spesifiserte kvitteringer,
- dokumentasjon fra behandler
- kopi av yrkesskadevedtaket fra NAV

Sendes til; HELFO, postboks 2415, 3104 Tønsberg. Nærmere informasjon kan du få ved å kontakte; HELFO på telefon 800 43573 eller gå inn på <https://helsenorge.no/>

HMS Rådgiver/sykepleier, Laila Venaas, godkjent av lege, Alexander Nystedt 01.12.2023

Kildehenvisninger:

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-06-1357/KAPITTEL_2-5#%C2%A76-2

<https://www.nav.no/no/bedrift/tjenester-og-skjemaer/meld-yrkesskade-og-yrkessykdom>

<https://www.arbeidstilsynet.no/tema/biologiske-faktorer/>

<https://www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/melde-ulykke/>

<https://www.fhi.no/nettpub/smittevernveilederen/temakapitler/17.-stikkuhell-pa-sproyter-posteksp/#prosedyrer-ved-stikkskader-og-andre-blodeksponeringer-i-helsetjenesten>

https://www.lvh.no/skader/saarskader/spesielle_saarskader/stikkuhell_paa_sproeyte

https://www.lvh.no/skader/saarskader/spesielle_saarskader/bittsaar

<https://tidsskriftet.no/2010/04/aktuelt/stikkskader-og-melderutiner>

<https://www.helfo.no/regelverk-og-takster/blareseptordningen-forhandsgodkjent-og-individuell-stonad/blaresept-og-individuell-stonad/blaresept/bla-resept#%C2%A7forhaandsgodkjentrefusjonforlegemidlervedallmennfarligesmittsomesykdommer>